

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cismădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Sibiu, 17 Ianuarie st. v.

Cineva, nu scim cine, un oare-care X. Y., a scris și a publicat zilele aceste o broșură în cestiunea naționalităților.

Nu am vădit încă broșura aceasta; diarele din Budapesta fac însă dări de seamă despre ea, și din aceste am primit impresiunea, că autorul ei este un om cu vederi clare, care nu-și face iluziuni asupra consecuențelor, la care poate să ne ducă actuala politică a Maghiarilor.

Ne vom pronunța mai hotărât asupra acestei broșuri, după-ce o vom fi cetit; deocamdată le comunicăm cetitorilor noștri darea de seamă, pe care o face „Pester Lloyd“ asupra ei.

„Pester Lloyd“, admitând că broșura a fost scrisă de un Maghiar, o ia drept dovadă, că și Maghiarii încep a judeca mai nepreocupați în cestiunea naționalităților.

Din această aprețiere urmează mărturisirea, că până acum Maghiarii au fost preocupați și că bine ar fi să nu mai fie și în viitor, precum au fost în trecut.

„Pester Lloyd“ este nu numai un diar de importanță europeană, ci tot odată și unul dintre organele oficioase ale cercurilor guvernamentale: mărturisirea aceasta are dar' o însemnătate cu atât mai mare, cu cât nu pentru întâia oară ni se fac în coloanele acestui diar asemenea mărturisiri. Încă în numărul de anul nou „Pester Lloyd“ ni-a anunțat o schimbare în acest sens, și de atunci încoace scapă mereu câte o vorbă, ce pare a fi menită să mângăie „naționalitățile“.

Vom vedea, unde va să ajungă în cele din urmă. Deocamdată scim numai, că în cercurile reprezentate de „Pester Lloyd“ s'a ivit temerea, ca nu cumva să sosească în curând timpul, pe care majoritatea cetățenilor regatului ungar îl așteaptă cu oare-care nerăbdare.

O scim din experiență, că Maghiarii nu sînt totdeauna atât de exigenți și atât de falnici, cum îi vedem astăzi: ajunși la strîmtorare, ei devin cei mai blăjini oameni. Ei știu foarte bine ce 'i-se cuvine fiescerea, și au fost timpuri, când ne vor-

biau foarte frumos și ne făceau cele mai minunate promisiuni. Numai atunci, când se simt mari și tari, ei vorbesc cu noi, par'că n'am fi tot oameni ca dinșii, ci nisce ființe croite din o materie mai ordinară. De aceea, vădindu-i atât de preocupați de atotputernicia lor, li s'a dis adese-ori și le-am dis-o și noi, că forța împregiurărilor mai curînd ori mai târziu îi va silă să vorbească și altfel.

Această forță a început par'că a se manifesta.

Să nu ne pripim însă, să nu ne facem iluziuni.

Ea s'a ivit și poate ear' să dispară. 'I-o fi strîmtorînd cineva cumva pe puternicia noștri concetățeni, și de aceea ei încep a ni se arăta mai drepiți, mai binevoitori, mai doritori de pace. Măne însă ei pot să dea ceea-ce li se cere, și atunci se vor încrunta cu atât mai strașnic la noi.

De aceea să fim oameni cu bună chibzuială, și să așteptăm, căci mai putem aștepta. Nu mai poate fi departe de tot nici timpul, când dorința lor de apropiere va trebui să fie foarte sinceră. Acum poate că e numai o impulsione trecătoare, numai o momeală, poate că e numai o fățarnicie impusă de situațiune: odată ea are să devină curent puternic, și numai atunci ne va fi iertat să-i dăm atențiune serioasă.

Pentru-ca acest timp să sosească cât mai curînd, nu e destul să stăm și să așteptăm, precum stă și așteaptă stejarul trainic ploaia, care-i împrospetează vieța, ci trebuie să ne afirmăm.

Maghiarii au fost, dacă nu împinși cu premeditare, cel puțin îngăduiți să pornească asupra noastră, ear' noi 'i-am încuragiat și noi înșine în lucrarea lor greșită. La început ei își impuneau oarecare reserve și aveau destul tact politic, pentru-ca să nu ne lovească în mod fățiș. Vădînd apoi, că nu facem opintiri, ca să ne afirmăm, ei au devenit mai îndrăsneți și au început a-și da arama pe față. N'am făcut opintiri, pentru-că simțiam în noi destulă putere de vieță și prevedeam, că n'au s'o ducă departe; ei

au luat însă firea noastră domoală drept nemernicie și astfel 'și-au făcut iluziunea, că în curînd o vor scoate la capăt cu noi.

S'au mai găsit apoi și între noi oameni, care, parte cu bună credință, parte conduși de interese dîlnice, îi țineau în această iluziune.

De aceea sînt atât de nervoși acum, când încep a simți, că tot nu sîntem noi atât de nemernici precum ne socotiseră ei.

De vre-o patru-cinci ani înceace reacțiunea națională crește mereu, și mai ales decînd cu înființarea reuniunilor de „cultură“, ea a devenit destul de puternică, pentru-ca ori-și-ce om serios să fi ajuns la convingerea, că încercarea de a preface statul ungar poliglot într'unul național maghiar, nu poate să ducă decît la o sguđuire socială.

Convingerea aceasta trebuie s'o aibă toți Maghiarii, dacă e vorba să ajungem odată la curmarea luptei de rasă, pe care ne-au impus-o conduși de credința greșită, că noi mai curînd ori mai târziu vom renunța.

Simte fiecare dintre noi, că nu vom renunța, că nu ne iartă firea noastră să renunțăm, și ca oameni onesti și doritori de pace, trebuie să ne și exprimăm acest sentiment cu toată hotărîrea, fără de șovăire, scurt, dar' lămurit, ca să nu mai rămîna nici o îndoeală asupra lui.

Căci se poate că ni se vorbește din oare-care cercuri mai domol anume, pentru-ca să ne domolim și noi: să rămînem dar' mai ales acum strînși umăr la umăr, să ne afirmăm cu toată stăruința și să așteptăm timpul, când Maghiarii vor fi pătunși de dorința de a se apropia de noi.

E interesul lor să se pătrundă cât mai curînd de această dorință, căci cine va ști, dacă mai târziu nu va fi prea târziu.

Reuniunile de cultură și cestiunea naționalităților.

Sub acest titlu a apărut zilele aceste în Budapesta o broșură scrisă în limba maghiară de X. Y. Nu cunoaștem broșura și ne mîrginim deocamdată a repro-

duce următoarele aprețiri caracteristice ale guvernamentalului „P. Lloyd“ despre această broșură:

„Spre a caracteriza această broșură dintru început, începem cu reproducerea celor din urmă rînduri ale acestei lucrări, care sună precum urmează: „La edarea acestor rînduri m'a îndemnat îndeosebi intenția, de a da expresiune acelor îndoieli, care în fața predominitorului curent șovinist până acum de sigur s'au ivit în creerii oamenilor cugetători, care însă se sfiesc a se pronunța asupra acelor. Cumcă există astfel de îndoieli, o dovedește mai mult însuși faptul, că noiele reuniuni se ascund sub titlul „culturei“ și nu vor să recunoască franc, ce scop anume urmăresc, ceea-ce totuși nu e altceva, decît maghiarisarea naționalităților. Prin aceasta ele tradează — precum observai la începutul acestor rînduri — acea conștiință, că se află pe căi rătăcite. Scopul meu, a fost, să se audă și din cercurile maghiare o voce cât de slabă în contra curentului de maghiarisare. Da, din cercurile maghiare, deoarece aceia, care vor învrednici aceste rînduri cu o lectură, pot să fie de ori-și-ce părere în ceea-ce privesce valoarea lor și individualitatea autorului lor, una trebuie să o știe: că anume scriitorul acestor rînduri e un Maghiar tot atât de bun, ca și ori-și-care dintre aceia, care se opintesc a se întrece unul pe altul în ceea-ce privesc patriotismul, făcînd toiu în lume cu mîntuința politice de maghiarisare“.

„Acesta e programul autorului, care precum se vede e un membru al stîngei extreme, la toată întemplantarea al opozițiunii, și căruia nu 'i-se poate contesta un dar extraordinar literar. Ce e drept, exagerează în multe dintre aparențele noastre publice, însă tot ceea-ce spune, dovedește un dar de observațiune, un spirit independent, dovedește că e un literat rutinat, care ține cont și de partea umoristică a lucrurilor din lumea aceasta. Dacă nici nu am fi de acord cu toate vederile lui despre reuniunile de cultură, trebuie să recunoaștem, că el produce o observațiune nu numai originală, dar' și adevărată și toată scrierea lui arată, că concepțiunea obiectivă a cestiunii naționalităților căștigă tot mai mult teren în cercurile maghiare. Și acum ne vom încerca, a ilustra pe scurt interesantul curs de idei al autorului. Ceea-ce se raportează în publicitate despre românizarea și slavizarea singuraticelor comune maghiare, autorul o ține de un lucru foarte dubios. Numele maghiare de familie și de comună nu ar însemna de loc o origine maghiară, ci ar fi de a se reduce la deosebite motive casuale. Dacă Maghiarimea cu toate aceste ar perde în locuri singuratică câte ceva, ar fi destul de compensată prin aceea, ce

Foița „Tribunei“.

Starea archeologică în Bucovina.

(Urmare.)

Vara asta s'a aflat în comuna Cupea pe malul riului Sirețiu într'o adîncime de $1\frac{1}{2}$ metri mai multe lespeși, între cari se afla și o peatră cu o inscripție cirilică vechiă. Lespeșile erau puse preste olaltă și între ele se afla aceea cu inscripția. Lespedea aceasta se află în proprietatea conservatorului Gutter; ea e de mare interes, căci inscripția ei se ținea dintru început în toată țeară de Români, că ar data din anul 1252, adică dintr'un timp, din care avem numai scrieri eclesiastico-slavoane. Ea deci ar fi fost de interesul cel mai mare istoric. O vădîm și eu, și nu puteam împărtăși opinia aceasta, căci inscripția e curat eclesiastică-slavonă și data ei chiar lipsese, și conținea ea e de un interes secundar istoric. Lespedea e ruptă, deci și inscripția e necompletă. Caracterele literelor și executarea e așa de primitivă și grosolană, încît cu mare greu se poate da o cetire exactă a inscripției. Se așteaptă descifrarea ei din Bucuresci și Iași, și cred, că opinia mea se va averta.

Ruine sau alte lucruri vechi nu se aflară în giurul locului aflării. Era un loc mai mult mlăștinos. În Sadova, districtul Cămpulungului,

s'a aflat vara asta o bucată dintr'o zală de fer; se află în proprietatea comitetului archeologic.

Acestea sînt anticități, ce se aflară în timpul din urmă. Numărul lor e foarte mic, deși nu e de tăgăduit, că cea mai mare parte din anticități aflate s'au pierdut și împrăsciat, fără-ca știința să aibă vre-un folos din ele. La noi în țeară se află acū vandalismul cel mai mare. Anticități de cel mai mare preț sau că se strică din ușurătate sau că se prefac în unelte casnice sau că se vînd la gheșeftari, cari dintr'o vreme încoace au început și cu aceste lucruri a face negoț. Mai ales se găsesc de acestia în România, în Iași, cari trimit agenții lor prin orașele și comunele bucovinene, spre a strînge anticități pentru bagatelă, spre a le vinde apoi cu profit mare în Anglia sau Franția sau chiar și în România. Cea mai mică parte cred că se vinde în România, unde cestiunea archeologică nu e așa de regulată ca în Austria. Ni s'a întemplant aceasta chiar cu monedele române aflate în Suceava. Ce mai rămîne nevîndut, nestrîcat și neprelucrat, încape apoi în mîna unui archeolog bucovinean. În Bucovina este unicul domn de Gutter, care cu o diligență rară strînge la anticități, unde cu mare greutate și anevoie isbutese, de a le cumpăra. O colecție archeologică posedă și universitatea de aici precum și directorul în p. dl Neubauer. Oamenii arată aci o deosebită dexteritate în ascunderea anticităților aflate.

De mai multe-ori e foarte greu, de a ști măcar, unde și ce s'a aflat. Lucrurile antice găsite se privesc de poporul nostru de comun ca *res relictæ*, cari le poate distribui ori-cine după plac, și nimene nu se gîndesc a favorii știința și istoria sau a mări mărirea națională. Dovadă ne sînt monedele familiare române aflate în Bucovina, precum și alte lucruri antice, unde cu cea mai mare indiferență se distrug sau se dăruiesc ale trecutului român al țerii, și Jidani cu o fertilă diligență le culegeau, spre a căștiga mai mult argint. De nu era dl Gutter, nici nu s'ar fi știut cîndva ceva despre existența lor în țeară. Ce găsim deci în privința archeologică în Bucovina? Pe deoparte indiferentismul inteligenței și distrugerea anticităților la țeran, ear' pe de altă parte negoț cu ele în străinătate. O nesocotire adevărată a științei, trecutului și mării naționale. Aci la noi în țeară nu ajunge archeologia, sau cum o numesc archeologul modern renumit Schliemann, „știința hărțelului“ la acea însemnătate, ce o are ea în Occident.

„Cu o diligență adevărată a furnicelor“, țiece un învățat german, „se scurmă pămînturile decătră archeologii popoarelor occidentale și se adună un material, care așteaptă regularea și aprețierea; această activitate, ce e o semnătură a prezentului, scoate afară în fiescerea an foarte multe, ce se țînură de demult cu puțință, de verosimile, cercetare științifică și combinația ingenioasă,

sau ce se deplânse ca pierdut și acum, un triumf al spiritului omenesc, se înfățișează cu dovada cea mai splendidă a cercetărilor învățate. Din stărimături verosimile fără preț, se alcătuiesc opuri artistice jumătate pierdute și simțul antropologilor e acum formula vrăjitoare, care ne permite privirea din sfărîmături de ziduri, statue și reliefuri, precum și ciolane frînte, arme, unelte de casă și ornamente în vieța și activitatea popoarelor de mult dispărute“.

Unde e dar' cauza acestei stări triste archeologice în Bucovina?

Deja în „Familia“ din anul acesta am amintit, că la Români din Muntenia se observa la începutul secolului acestuia un interes deosebit, am țiece mai că exaltat, pentru strîngerea și conservarea anticităților. Nu există un loc în întreaga țeară, ca să nu fi fost scormonit și căutat după anticități. Toată țeara ferbea după găsirea anticităților. Voda de pe tron avea tot același interes, ca și cel din urmă împiegat al țerii. Banul Michalcea Ghica, ministrul-prim al Munteniei puse tot aparatul funcționar în mișcare după căutarea anticităților. Colonelul Blarenberg eda în Bucuresci o foaie archeologică, ce în știință întrecea pe multe din timpul de astăzi. Acestui restimp avem de mulțumit aflarea tesaurului goto-scitic din Petroasa, ce interesa și interesează toată Europa. În cauza tesaurului acestuia schimbă ministerul bucovinean note

ar câștiga în orașele mai mari, și anume în capitală, unde cele mai de încredere și inteligente elemente se întorc spre ea, și anume nu în urma unei siliri externe, ci de bună voie și cu entuziasm. Singur aceste cuceriri înseamnă ceva, ear' nu acele, care ar voi să se pretindă pe calapodul comitatului Sătmar prin adausuri de dări de un procent. Pe acest proiect îl ține autorul în genere de tipul nepriceperii în politica de naționalități.

„Maghiarii ar voi, ca locuitorii nemaghiari ai țării să solvească dare, spre a fi desbrăcați de naționalitatea lor. Mai ales urdătorului acestei moțiuni contelui Stefan Károlyi îi face autorul aspră sentență. Dacă foile singuratiche îl dumeștească pe contele pentru vorbirile lui în favoarea acestei moțiuni, el vede, că această dumeștească dovedește în fapt necesitatea reuniunilor de cultură. Primul semn al culturii ar fi adevărat, ca să nu se pună preț pe aceea, că cine dă ceva, ci pe aceea, că ce dă. De altă parte ar fi o dovadă eclatantă a imaturității, când „gentry“ ar fi în extase, pentru-că un conte a binevoit să pronunțe nisece fraze național colorate. Țeara are deci lipsă de astfel de reuniuni culturale, care ar scoate din opinia publică aceste slăbiciuni copilărești. Tot atât de curios ar fi, că preoțimea, care odinioară totdeauna a simpatizat cu stăpânirea străină, se pune acum în fruntea mișcării naționale și o preamărește pe aceea în gradul cel mai mare. Pentru aceste elemente ar trebui la toată întâmplarea să se creeze o reuniune de cultură. Aceasta însă se nu maghiarizeze pe bieții copii slovaci și români, ci pe avuții magnați maghiari. În cercurile burgheziei, în cercurile ovruesci limba maghiară s'ar răspândi tot mai mult, numai magnații țin a fi un lucru *comme il faut* a vorbi limba germană în dialect Lerchenfeldian, limba maghiară ar învăța-o ei și afară de aceea la țeară dela servitoare și în adunările publice, unde publicul inocent se bucură, când aude pe descendenții Perényi-escilor, ai Rákoczy-escilor și ai Beresényi-escilor baremi cum sfărâmă limba maghiară. De aci ar veni, ca „gentry“, care voiesc să imiteze pe aristocrație, află de *bon ton* a vorbi ungueresce. Acesteia se mai alătură absentistii cei mulți dintre aristocrații maghiari, care cheltuiesc banii țării în străinătate și nu se interesează de loc de patria lor. Pentru toți acestia ar trebui să se înființeze reuniuni de cultură, spre a scoate din ei înstrăinarea decătră patria lor, pentru-că maghiarimea ar forma în Ungaria o naționalitate proprie, cărei ar aparține de altmintrele și contele Stefan Károlyi.

„Cât privește naționalitățile, ar fi o iluziune regretabilă, dacă s'ar admite, că acele se pot maghiariza; nimic n'ar fi mai fals, decât o astfel de premisă. Legea, care spre a servi acestei iluzii introduce în toate scolile populare limba maghiară ca obiect de învățământ ar fi o dovadă a acestei rătăcirii. Urmarea acestei dispozițiuni ar avé să fie aceea, că băieții n'ar înveța nimic cum se cade, nici în limba maghiară nici în limba lor maternă, sau că copiii în sfinșit vor pute să cetească și să scrie ungueresce, dar' nu vor fi în stare să cetească cărțile de rugăciuni scrise în limba lor maternă. Aceasta nu ar fi altceva, decât un „humbug“. Ar mai pute omul să fie de acord cu așa ceva, dacă ar ști, că ar aduce foloase pentru Maghiari, experiența ne învață însă, că dintr'aceia nu tragem nici un folos, ci numai se promovează amărăciunea în

diplomatie ca și cum s'ar privi cestia cea mai mare politică a țării. Cu totul rău steteau însă treburile arheologice în Moldova. Mai târziu se interesară puțin domni G. Asachi și Sculescu pentru rămășițele trecutului. Cu totul altfel au fost atunci împregiurările în Bucovina. Ce s'a găsit bun, s'a transportat decătră Ruși în eremitagiul din St. Petersburg.

În Bucovina se interesa statul singur pentru anticități. Prin lege era oprit omul a-și însuși lucrurile antice găsite în pământ. Ele erau ale statului. Și populațiunea indigenă nu arăta de loc interes pentru lucruri vechi. Ne aflam atunci într'un proces de reformare. Când venise Bucovina la Austria, aci era inteligentă foarte puțină. Afară de igumenul Solcei, care era un om învățat, și câțiva boeri crescuți în școala princiară din Iași, nu se afla o reprezentanță inteligentă. Poporația se dividea în „boeri, mazili, popi și prostime“. Preoții abia sciau ceți. Amploiații culți nici de loc. Câteva scoli așa numite „moldovenesci“ din Suceava, Rădăuți și Siret erau toată instituția culturală a țării. În ele se învățau numai științele elementare. Ele au fost așa de rău organizate, încât împăratul Iosif II. se gândia la înființarea a 7 scoli așa numite scoli „moldovenesci“ (scole elementare) în locurile principale ale Bucovinei. Urmarea naturală era deci, că elementele indigene nu se putură întrebuița ca în celelalte provincii ale împărăției austriece la administrația

cercurile naționalităților. Nici chiar urdătorii acestei măsuri nu cred în realizarea ei, — nu e altceva decât lictare patriotică, la care unul vrea să întrecă pe celalalt.

„Nime nu are dreptul de a le dăce naționalităților, că se intenționează a li se lua naționalitatea în favorul celei maghiare, ori că ele sânt patrioți răi, fiindcă nu vorbesc ungueresce. Douăzeci de generațiuni au crescut în convingerea, că ele sânt ungueresci, deși 'și-au păstrat limba maternă, și acum se vină deodată și se dăcă, că numai acela e patriot, care vorbesce ungueresce. Ce rătăcire! Pentru a ascunde brutalitatea acestei cereri, se mai dăce că se voiesce înlesnirea progresului aparținătorilor naționalităților, că cunoașterea limbei maghiare e neapărat de lipsă. Dacă acesta e un motiv, atunci să se lase în grija naționalităților, ca să îngrijească ele, cum află de bine, interesele alor sei, și să nu se voiască a le ferici în contra voinței lor. Apăsarea cu forța a naționalităților împedecă în Ungaria toate tendențele adevărat liberale ale naționalităților, și împedecă cu deosebire cugetul independenței.

„Aci autorul se îndreaptă cătră stanga extremă, căreia îi expune, că e o nebunie a voi să o rupi deodată cu Austria și a promova maghiarisarea pe contul naționalităților. Țeara sau trebuie să fie unită în sine, va să dăcă cu toate naționalitățile sale, atunci apoi poate să tindă la independență, sau dacă are de scop apăsarea naționalităților, în care cas trebuie să se razime pe Austria, deși autorul nu crede că Austria ar pute să fie pentru Ungaria un razim onorific și binevoitor. „Renunț pe deplin la aceea“ — continuă autorul — „de a-i converti pe aceia, cari merg sau sânt mînați în această direcțiune, renunț la a le dovedi, că maghiarisarea e o imposibilitate și o chimică. Una însă o cer: Răspuns onorabil. Sau credeți că maghiarisarea se poate săvîrși în timp scurt? E drept că am auzit oameni, cari dăce că sânt de ajuns 10 ani pentru a maghiariza toată țeara. Ei bine, acceptez acești 10 ani; dar' e convins oare fiecare, că acești de cece ani sânt necondiționat ai noștri? Și dacă oara decisivă va bate înainte de expirarea acestor de cece ani și ne va afla cu totul ocupați cu lupta de a maghiariza pe alții, ce vom face atunci pentru a mîntui țeara noastră? Sau crede cineva, că naționalitățile vor privi în liniște la desbrăcarea lor de naționalitate cu mijloace de stat și sociale? Le vom ține cu mână de fier, se dăce, și și aceasta e cu puțință, dar' dacă într'aceia mânia de fier vor fi ocupate cu alte afaceri, nu vor fi oare cu atât mai periculoase naționalitățile eliberate de acea opresiune? Cestiunea orientală e sulevată și mie 'mi-se pare, ca-și-când noi n'am avé de cece minute, cu atât mai puțin de cece ani.“

„Programul autorului e, ca să se observe legea pentru naționalități fidel conform vorbelor și spiritului ei, să se respecte instituțiunile și limba naționalităților, să se nu se suprimă reuniunile lor, să se pășească în cercurile maghiarimii în contra șovinismului, care face iluzoriă ori-ce opiniune prudentă și declară de trădător de patriă pe fiecare, care nu simpatizează cu acest năprasnic ridicat patriotism. Acesta ar fi cel mai bun mijloc de a conserva Ungaria și de a-i asigura independența.“

țării. Afară de fratele episcopului de atunci Cherescul și un alt boer, posturile administrației se ocupară de amplotiați străini, veniți din toate părțile Austriei. În toate posturile administrației se găsiu străini din toate țările monarchiei, cari mai mult se interesară de traiul lor, decât de știință. Ei au venit într'o țeară goală de toate instituțiunile, avea deci regimul a le face toate. De abia la începutul secolului (1817) se înființă primul gimnasiu în țeară, și prima școală mediă. Nevrînd ei au fost nevoiți de a căuta la interesele lor particulare. Mănăstirile, unde se aflau unice anticități încă adunate și păstrate, nu se călcără de străini, căci se priviau ca institute curat religioase, ca afaceri curat confesionale și nu ca temple de artă vechiă. În toată țeara deci era indiferentism față cu trecutul. Aceluia, pe care 'l-ar fi interesat, îi lipsia înțelegerea și străinilor nu le păsa. Și cu toate acestea în timpul acesta încă s'au aflat lucrurile cele mai ponderoase arheologice în țeară. În teritorul ruinei vechi Cecina se aflară mulțime de torgues, brățare, verigi de aur și argint; în Cucurmare se află un tesaur consistător din 7 pähare de argint, dintre care cel mai mare conține cele mai interesante figuri mitologice romane. La Cecina se aflară mai multe săbii, săgeți, inele ș. a. Aceste toate, trebuie să dăcem, satul le strînse cu o scrupulositate rară și le păstrează și acum în cabinetul de anticități în Viena. (Va urma.)

Revistă politică.

Sibiu, 17 Ianuarie st. v.

Correspondentul din Lemberg al ziarului „Politik“ publică o întrebare, ce a avut-o cu profesorul Romanczuk, care între altele s'a exprimat astfel: „Rutenii n'au putut deci să străbată în dieta țării cu pretențiunile lor. Una însă tot am câștigat, ceea-ce la toată întâmplarea puteam să o preitem: am dovedit anume, că cu Polonii în genere nu mai putem ajungela nici o înțelegere, ba nici măcar la un *modus vivendi*, prelîngă o procedere cât de modestă. La toată întâmplarea situațiunea s'a clarificat, și acesta încă e un însemnat rezultat al moțiuni mele, și mie astfel de loc nu-mi pare rău, că am făcut moțiunea. Acum e clar, cum au să procedă Rutenii mai departe. Ei trebuie să se întrepună cu toate puterile, ca să se întărească, ca să însuflețească întreg poporul pentru nisuițele lui naționale. Aceste nisuițe merg într'acolo, ca noi să ne desvoltăm ca o națiune slavă independentă, întocmai precum sânt și Cehii și Polonii. Durere, că maioritatea Polonilor e încă destul de orbită a crede, că desvoltarea naționalității rutene se mai poate împedea și că Rutenii vor profesa odată o naționalitate împreună cu Polonii, sau că ei se vor lăsa a fi seduși prin promisiuni goale în tr'un timp, când un eveniment important împinge înainte pe altul, când aproape toată țeara e prețioasă și când aceea ce astăzi ar pute să înlătore multe calamități, mâne poate să vină prea târziu“.

Cât privește politica externă, de un timp încoace în toată țeara se ivesc câte un eveniment senzațional. Depeșele de ieri și alaltăieri comunicau o derută a cabinetului englez, căreia probabil va avé în curînd să urmeze demisionarea ministerului.

De un mare interes e și cearta engleză-grecescă. Asupra acesteia s'a discutat și alaltăieri în casa de josa a Angliei. Chamberlain întrebese, dacă e adevărat că ambasadorul englez din Atena a declarat, că guvernul englez e gata a trimite o flotă în contra Greciei, spre a împedea posibilitatea unui atac maritim în contra Turciei? După-ce Bourke a răspuns, că nu s'au dat asemenea instrucțiuni, Chamberlain a întrebat mai departe, dacă ambasadorul englez din Atena a făcut o asemenea aluziune înainte de a preda guvernului grecesc nota colectivă a puterilor. Bourke n'a mai răspuns nimic la aceasta și a pretins, ca mai înainte să se anunțe astfel de întrebări. Dealtmintrelea instrucțiunea lui Salisbury, pe basa căreia a anunțat ambasadorul englez Greciei o iminentă acțiune a Angliei, e de următorul cuprins:

„D-ta informează pe prim-ministrul grecesc, că deoare-ce un războiu cu Turcia nu e justificat și ar amenința interesele altor națiuni, Anglia a primit deja învoirea celor mai multe puteri, și îndeosebi a Germaniei, spre a împedea prin flota sa ori-ce acțiune în contra Turciei.“

Cu toate aceste Grecia se pare a fi rezolută a intra în acțiune.

Din Belgrad se împărtășese, că o înțelegere din anul trecut a Greciei și a Sârbiei dispune o apărare comună în contra agitațiunii panbulgare.

Limba extraselor matriculare.

Publicăm după „Revista catolică“ pe cât ne permite spațiul decursul unui conflict ivit între organele civile și între preoțimea noastră din părțile Sătmarului în cestiunea extraselor matriculare.

Cestiunea matriculelor.

În sfera activității oficioase a parochului de Sisierei (Lakfalu) s'a ivit în zilele aceste o afacere foarte serioasă, care pentru actualitatea sa merită toată atențiunea, că am vădut de bine a o expune în coloanele „Revistei“ acesteia, cu atât mai virtos, că este de natură a interesa pe toți parochii, cari sânt totodată și purtătorii matriculelor parochiale . . .

Pe baza bunei conțelegeri reciproce, ce trebuie să existe între biserică și stat, autoritatea bisericăscă a consimțit, ca pentru promovarea intereselor lumesci ale credincioșilor să se introducă unele date de natură curat civile între datele relative la cauza religioasă a credincioșilor, și a consimțit, ca servii sau preoții bisericei să

servească cu extrase matriculare autorităților civile, în unele casuri desemnate prin legi.

Și aici cuget, că va fi la locul seu observarea, „că numai în moduri desemnate prin legile publice este dator preotul bisericei lui Christos să servească cu extrase matriculare autorităților civile“. Din aceasta imediat urmează, ca nici o autoritate subalternă civilă, — precum pretor, tribunal orfanal, vice-comite, comite-suprem, ministru, — nu au vre-un drept de a dispune preoților bisericei lui Christos în mod arbitrar și unilateral în cauza conducerii matriculelor, și dacă dispun fără de consensul autorității competente bisericăscă, acea dispozițiune rămâne fără de valoare obligatoare . . .

Decând există documente publice, decând oameii studiază cestiuni de drept, convingerea generală a tuturor juristilor e, că extrasele din acele documente publice numai atunci și așa au valoare legală, „dacă corespond pe deplin originalului“. Acest termen „pe deplin“, se referese la toate părțile, la întreaga construcțiune a actului oficios.

Tot aceste vederi sânt în valoare și relativ la extrasele matriculare . . .

Dr. Iosif Szeredy în opul seu „Egyházzog“ (Pécs 1879) pag. 551 scrie: „Numai parochii sânt autorizați a da extrase autentice din protocoalele matriculare, și numai acele extrase au valoare legală, pe cari le descrie el din acele protocoale . . . Se descriu (datele matriculare) din cuvînt în cuvînt așa, precum se află însemnate în protocoalele matriculare“.

Iosif Porubski, în opul seu „Jus Ecclesiasticum“ (Agrariae 1859), care trece de op de mare însemnătate la toți iuristii și canonistii din Austro-Ungaria, în tomul II. pag. 475 scrie următoarele: „*Extractus matriculares scribendi sunt iisdem, quibus originales matriculae conceptae sunt, verbis*“; adevărat extrasele sânt a se compune cu aceleași cuvinte, cu cari sânt redactate matriculele originale.

Tot așa dispun în cauza extraselor și ordinațiunile regesci, și legislațiunea țării.

Așa ordinațiunea regească din a. 1769 dispune: „Cei ce redactează protocoalele matriculare sânt datori a le redacta cu consiențiositate, și au să le grijească sub pază bună. Nu le este permis a preda nimenu cărțile originale, ci dacă cineva are trebuința de datele conținute în matriculă, la rugarea respectivului sânt datori a extrada copia semnată cu numele propriu și provădută cu sigilul propriu oficios. („Az anyakönyvetők tartoznak az anyakönyveket híven vezetni és jó őrizet alatt tartani. El vannak tiltva a könyveknek eredetiben való kiadásától, hanem tartoznak, ha valakinek a bennefoglalt adatra szüksége van, kérelmére, saját aláírásukkal s pecsétjökkel ellátott másolatot kiadni. 1769. évi dec. 33. sz. kir. rendelet“).

Altă ordinațiune și mai expresivă sună așa: „La scrierea extraselor nu este permis a se abate dela cuvintele matriculei originale, și în descrierea conomului, precum și a altor date de sub celelalte rubrici nu le este permis a se folosi de altă limbă afară de ceea-ce se află în protocolul original“. („El vannak továbbá tiltva a keresztlevél kiadásánál az anyakönyv szavaitól eltérni, s a vezetéknévet, valamint a többi rovatok tartalmát nem szabad más nyelven kiírni, mint a melyen az anyakönyvbe be van írva“. 1771. évi 2629. sz. királyi rendelet“).

În conformitate cu aceste principii dispun și mai marii bisericei, episcopii, cari singuri au drept de a comunica clerului și a le dispune modul redactării matriculelor, avînd în vedere înainte de toate interesele religioase ale fidelilor și apoi, precăt se poate, și interesele legitime și drepte ale vieții lor în stat.

Așa d. e. Excelența Sa Rssimul D. Laurențiu Schlauch, episcop de Sătmar, în regulamentul ce 'l-a edat clerului seu diecesan la 31 Maiu 1885, nr. 820 în cauza matriculelor dispune următoarele:

„IX. Extrase matriculare § 88. Extrasul matricular fiind exserierea rubricată a datelor conținute în matricula botezaților, a cununaților sau a morților, adevărat copia fidelă a originalului, caută să fie conform din cuvînt în cuvînt cu datele respective ale protocolului original“. § 89. „Cuvintele matriculei sânt a se transcrie regulat, fără de vre-o schimbare, și să se pună grije deosebită, ca numele, și conținutul singuraticelor rubrici nu cumva să se scrie în altă limbă, decât cum sânt conținute în originalul în matriculă“. § 90. „Conținutul matriculei este a se descrie totdeauna în acea limbă, în care limba sânt redactate matriculele, ori în ce limbă ar fi compuse tipăriturile extraselor. Excepțiune fac numai extrasele ce se dau pentru supușii statelor străine, și numai într'atâta fac excepțiune, întrucât, dacă matriculele

nu sînt redactate în limba latină, extraselor făcute în altă limbă, au să adnecteze o traducere latină, care se va autentica prin ordinariatul diecesan. În original:

„IX. Anyakönyvi kivonatok.

88. §. „Az anyakönyvi kivonat a keresztelei, esketési vagy halálórási anyakönyv valamelyik esetének hiteles, szöszterinti rovatos kiírása, vagyis az eredetinek hű másolata lévén, annak az eredeti anyakönyv illető részével szóról-szóra egyeznie kell.

89. §. „Az anyakönyv szavait szabatosan, minden változtatás nélkül kell átírni s különösen arra ügyelni, nehogy a vezetéknev s az egyes rovatok tartalma más nyelven irassék, mint a hogy az anyakönyvben van. 1771. évi, május 10-én kelt királyi rendelet.

90. §. „Az anyakönyv tartalmát mindig ugyanazon nyelven kell kiírni, a milyen nyelven az eredeti anyakönyv szerkesztve van, bármily nyelven legyenek is szerkesztve a kivonatok nyomtatványai. Kivételt csakis a szerződéses hatalmasságok alattalói számára hivatalból kiadandó kivonatok képeznek, és csakis annyiban, hogy az anyakönyv eredeti nyelvén, — ha az nem latin — kiirt kivonatok a püspöki hatóság által kellően hitelesített latin fordítással látandók el.”

(Va urma.)

Corespondențe particulare ale „Tribunei“.

Cluj, 26 Ianuarie n. 1886.

(O faptă brutală.) O întâmplare tristă dar caracteristică vin a descrie. Din ea fiecare își poate face concluziuni.

În luna lui Sept. a. tr. preotul din Nierța, Eliseu Meseșan a călătorit din comuna S. Mihail deșert, unde a fost în nisece afaceri private, cu judele, curatorul și un al patrulea cătră casă. După trăsura lor a venit o trăsură străină în care erau 4 neguțatori cari veniau dela țîrgul din Hida. Aceștia mînînd înainte trăsura le-a stat oamenilor noștri în cale și închidîndu-le drumul nu i-au lăsat să meargă mai departe. Din acest incident s'a întîmplat ceartă între oamenii din cele 2 trăsuri. Preotul cu oamenii sei, spunînd că cine sînt, au protestat contra neguțatorilor. Aceștia însă au început a-l lovi cu biciul pe preot, încît i-a crepăt pielea dela o mână. În fine după o ceartă mai mare s'au despărțit. Însă ce să veți? În 2 Octomvrie a. tr. preotul din Nierța se trezește cu 2 gendarmi în casă. Aceștia, arătîndu-i ordinațiunea judei singular din Hida îl provoacă, ca să pornească cătră Hida, înaintea lor dimpreună cu cei 3 soți ai sei, cu care a călătorit. S'au dus toți patru. La Hida judele a luat un protocol scurt cu ei și după aceea legîndu-i de oaltă ca pe vite, i-a pornit cătră Cluj. Așa i-au adus spre scandalul comunelor pe unde treceau, ca pe nisece ucigași și făcători de rele. În Cluj i-au înfundat în temniță până în 4 Noemvrie a. tr. adecă mai bine de o lună de țile. În timpul acesta s'au făcut investigațiuni contra celor arestați. Și oare cu ce au fost acușați? Cei 4 neguțatori slovaci maghiarisați i-au acusat, că acești oameni cu popa în frunte sînt membrii „irredentei române“. La această acusă au mai adaus „patrioții“ din Cuzepiac arătînd procurorului, că în biserica din Nierța a venit un călugăr din România și acela a adunat poporul noaptea în biserică și legîndu-se la ochi ca să nu fie cunoscut, le-a cetit o carte roșie, ear' preotul a cetit afurisenia asupra Ungurilor, ca să piară!

În decursul investigațiunii prelîngă toate opintirile sub-procurorului Bodor din Cluj și prelîngă toată bucuria lui „Ellenzék“, s'a dovedit, că din toate arătările nu-i nimic adevărat. Așa la 4 septemăni preotul cu cei 3 oameni au fost puși pe picior liber. S'au bolnăvit cu toții în temniță. Curatorul și preotul de atunci nu au țile bune. Cu deosebire cel dintăiu poate va și muri.

E de însemnat, că deși nu s'a dovedit nimic contra lor, procuratura totuși i-a pus sub stare de acușiune sub cuvînt că au vătămătoare onoarea celor 4 Slovaci maghiarisați, și aceasta numai ca să nu fie blamată procedura lor.

Să vedem acum cine sînt cei patru Slovaci maghiarisați? Nisece oameni, cari — după cum se poate documenta cu martori și documente demne de toată credință, câștigă de preotul din Nierța după eșirea lui din temniță — au săvîrșit fapte criminale. La un om au intrat noaptea și au voit să-i iee cu forța boii, ca să le scoată căruța lor din tină etc. La acusa acestora i-au aruncat pe cei 3 Români cu popa în frunte în temniță.

Multă larmă fac frații Maghiari cu „kultur-egylet“-ul dar' și au lipsă de el, căci numai așa vom pute ajunge la civilizațiune europeană.

Adevărul.

Baia-de-Criș, 21 Ianuarie n. 1886*).

Domnul Sava Borha, pretor în M. Ilia, cu datul 10 Ianuarie a. c. st. n. sub rubrica „Întîmpinare“ îmi dă răspuns la cele publicate de mine în 22 Octomvrie 1885, Nr. 231. Fiindcă atunci am țis că-i stau la dispozițiune ori-și-cînd d-sale, deși nu a rectificat, respective răsturnat nimica din cele afirmate de mine — ba în fond nici nu mi-a răspuns nimica ca să nu mai cuteze a se excusa prin justificare și seducere — sînt silit a-i răspunde și încă în ordinea în care a proces cu rectificarea.

Di pretor toate le face cu o afundă premeditare, așa s'a întîmplat și cu răspunsul dat numai după trei luni, cugetînd d-sa că publicului i-a trecut din memorie cele scrise de mine, și așa îi va succede mistificarea. Asta este cauza cea adevărată a întîrzierii.

Domnul pretor a afirmat față cu anonimul Mireea: că Românii alegători în Deva, înainte de ținerea comitetului comitatens a avut conferență secretă, la care d-sa n'a putut participa că n'a fost convocat. Aceasta este scris domnul meu, negru pe alb, și nu o poți revoca. Nu este aceasta acusă, și încă una dintre cele mai grave acuse? va crede cineva, că d-sa ca pretor cu ordinațiunea în arhiv și în buzunar, nu scie că ori-ce fel de adunare — ori conferență, — cu atât mai virtos secretă fără prealabila incuviințare a poliției în țeara noastră *per eminentiam* constituțională este interțisă și oprită sub pedeapsa cea mai aspră? ai fi participat d-ta la o astfel de conferență secretă, ori nesecretă ca funcționar? eată, domnul meu, ce acusă gravă ai ridicat asupra tuturor Românilor prezenți din Deva, eată, domnul meu, că intențiunea d-tale a fost să ne puni pe toți pe băncile acușăților, pentru mărirea și glorificarea numelui d-tale.

Ți-am negat, da, ori-și-ce fel de activitate în cauze generale românești și o susțin. Aici însă și în această privință d-ta mă poți combate, pentru-că în anul, nu sciu care, — vei scil d-ta mai bine — ai pășit ca candidat de mandatar național în cercul electoral al Hațegului în contra concluzelor naționale românești, până-ce ai complanat cauza cu Lonyay cel tîner, prin tragere, din care ția venit partea leului, urmările s'au arătat, de scopurile culturale ți-ai uitat cu totul. Aceasta a fost și este unica pășire a d-tale în cauza națională, și că nu e așa — și îmi rămîne dreptul de a documenta.

Da-am afirmat și afirm, că d-ta te-ai separat de toți Românii din Baia-de-Criș înaintea denumirilor, o susțin în înțelesul strîns al cuvîntului și acuma: fiind aici contele Alexandru Haller pentru prima dată dela restaurarea constituțiunii numit de comite-suprem ca ne român, misiunea lui a fost spargerea concordiei și frățietății ce există aici întru atăta, încît cugetai că toți Românii compun o familie, pentru ajungerea scopului s'a folosit de toate mijloacele, atât față de Români — cât și față de Unguri, la unul îi promitea una — la altul alta, ori la mai mulți tot aceea, după cum îi promise la un biet advocat ungar, că este nmit de președinte la tribunalul din Baia-de-Criș, bietul om se și prezentă la ministru să-i mulțumească, căpătînd răspunsul, că n'are nici o cunoștință despre numirea d-sale. D-tale ca unuia, care erai mai conivent făcînd politică mare, mai în toată seara cu toate adunăturile în ospătăria din Baia-de-Criș, încă îți promise că vei fi numit jude de cerc (de ocol) în Baia-de-Criș, după înșasi mărțurisirea publică a d-tale — apoi să mai auzi laudele și îngămfările d-tale, că cel dintăiu pas oficios îți va fi spargerea „clicei“ românești din Baia-de-Criș, numind publice pe un Hodoș, Secula, Borlea și alții „clicași“. Aceasta este fapta complinită, dar' și aceasta este fapta — că nu d-ta fusesi numit jude de cerc, ci altul. Cred că ți-am spus în contra cui ai intrigat după un interval de 14 ani, dacă ai poftit.

Da, am afirmat, că te-ai stricat cu puterea și aceasta o susțin, nu însă, fiindcă ai fi făcut vre-o faptă românească — ori în interesul causei românești, ci pentru-că: vice-comitele d-tale dl Coloman Barsay afirmă dinpreună cu gremialistii cu care în afaceri oficioase ca d-ta, ești cel mai neglijent solgăbrîu în comitatul Hunedoarei. Aceasta ar fi cauza stricării cu puterea.

Di pretor afirmă în răspunsul seu, că cu toți acei fosti oficiali din comitatul fostului Zaránd, se salută și binevențează afară de — adecă cu excepțiunea față cu persoana mea. Di pretor are tot dreptul să o excepționeze, singur recunosc — și am recunoscut mai de mult — dar' m'am convins pe deplin atunci, cănd d-sa cu votul d-sale în prezența mea a înfipt cuțitul în peptul mamei națiunii ce l-a nutrit și crescut în sinul seu. Îmi recunosc acel mare păcat de ingratitudine ce am comis și făcut atunci, cănd

ca propunător și inițiator am exoperat intrarea și primirea d-tale în institutul de binefacere al fundațiunii Zsigaiene, unde ți-ai făcut studiile gimnasiale în parte — și celea juridice. Tot păcat am comis ca exoperarea d-tale de oficial în fostul comitat al Zarándului. Aceste sînt păcate de ingratitudine românească, pe care eu recunosc așle fi făcut, dar' nu mai pot repara, cunoscințele omului sînt foarte mărginite.

Teodor Pop, advocat.

Cronică.

Procesele de presă ale „Tribunei“. „Kolozsvári Közlöny“ pretinde a scil, că cercetarea în aceste procese s'a terminat, și că în curînd se va pune terminul pentru pertractarea finală, la care dl procuror reg. Ioan Biro va susține acusa înaintea curții cu juraiți.

Despre inventarii. Ministrii de interne și justiție au adresat autorităților competente un cercular, prin care se dispune, că conform §§ 65 și 66 imobilele sînt a se lua în inventare cu prețul cel mai mic, care nu poate fi altul decît cel stabilit în normativele pentru aruncul dării. Conform acestui ordin ministerial, valoarea imobilelor inventariale nu e a se induce după valoarea ce o au ele în circulațiunea țilnică.

O denunțare. Din Cluj ni se scrie: „Ellenzék“ dela 23 a l. c. a fost scris sub titlul „O înmormîntare“ (Egy temetés) următoarele: „Ieri după ameați s'a înmormîntat un „honvéd“. Preotul gr.-oriental — scim că îl chiamă Roșiescu — a petrecut mortul până în cornul străzii Turzii (până la prăvălia lui Csapo), acolo a eșit din rînd și a lăsat să meargă conductul — de sine până la cimiter. Acesta e faptul, care s'a petrecut ieri în 21 Ianuarie după ameați. Îl împărțim și deocamdată nu-i facem nici un comentariu, lăsam să-l judece marelle public pe acest popă“.

Cumcă această foia a voit să-l denunțe pe dl protopop Roșiescu ca și pe un popă șovinist, care ar fi vrut să-i bată joc de honvedime, e destul de evident, mai ales după-ce și în cercurile maghiare de aici se scalează în acest înțeles în contra lui. Cumcă dl protopresbiter n'a putut să aibă intențiunile, pe care țile insinuă „Ellenzék“ și o parte din publicul maghiar de aici, se vede și din împregiurarea, că mortul honvéd a fost un Român din Măguri, din o comună ce aparține protopresbiteratului dsale, și mai ales din rectificarea, pe care dl prot. Roșiescu a trimis-o țiarului „Kol. Köz.“ și pe care îmi iau voia a Vi-o trimite în traducere românească precum urmează:

„E adevărat, că pe respectivul honvéd l-am petrecut numai până la „prăvălia lui Csapó“ aceasta însă nu am făcut-o din lipsa simțului de datorință, ci din cauză că ameața de care pătinesc în urma bătărețelor și a slăbiciunii mele, m'a cuprins întru atăta chiar în decursul împlinirii funcțiunii mele, încît eram să cad la pămînt, dacă nu-mi veniau întru ajutor cei împregiur și îndeosebi personalul prăvăliei respective, cari au fost martori oculari stării mele neputincioase și au avut bunătatea a mă duce acasă într-o birjă. Acesta e faptul pentru mine destul de trist, dar' adevărat, și nu găsesc motive, pentru care numita foia află de lipsă a seduce opinia publică față cu mine prin informațiuni tendențioase, sucite și nebasate. Vasiliie Roșiescu protopresbiter român gr.-or.“ X.

Din Caransebeș. Vorbînd despre sîrguincioșii noștri Români din Caransebeș, „Nemzet“ dela 28 Ianuarie n., aduce în edițiunea sa de seara un comunicat datat din Budapesta, în care se supără rău pe „naționalistii români“:

„Așadar în acest țnut“ — țice la un loc — domnesce partidul național românesc, cu bani prin ajutorul comunității de averi și membrii consistorului gr.-or. episcopesc, precum și moralicesce prin profesorii seminariali.

„Delm. Lapok“ și numesce dintre conducătorii acestui partid pe următorii: Traian Doda general în pensiune; Ioan Bartolomeiu, secretar episcopesc; Filaret Musta, Ioan Ionașiu și Aron Damaschin, referenți consistoriali; Iacobiciu, maior în pensiune; Patriciu Drăgălină și Nicolau Popoviciu, profesori seminariali; Vlad, apotecar; Dr. Mureșanu, etc.

„Pentru-ca să-și poată valida politica lor și mai bine, au voit să înființeze aci cu ori-ce preț un gimnasiu românesc . . .“

Necrolog. Di advocat din Lugoj Fabiu Rezeiu a îndurat o crîncenă lovitura prin moartea soției sale Sofia n. Stoica, care a reposit la 26 Ianuarie n. în cea mai frumoasă etate, impreună cu nou născutul ei fiu Silviu. Anunțul funebral, pe care îl primim cu posta de astăzi e următorul: Fabiu Rezeiu, advocat ca soț, cu fiul Alexandru — Elisabeta născută Armênchi văduvă Stoica, ca mamă, — Catarina născută Oltean văduvă Rezeiu ca soacră cu fiu Silviu Rezeiu secretar episcopesc și asesor consistorial în Oradea-mare, și Sabina măriată Gaița cu soțul ei Axente sub-jude reg. în Făget, și fiul lor Ioan Stefan Oltean cu soția lui Adolfină născută Moldovan, — Francisc și George Oltean ca unchi, Sabina Stefani ca veară primă, — Andreiu Stoica cu soția lui Sofia ca unchiu cu fiu Crescina, Elisabeta, Alexadra, Corneliu, Constanța Romulus și Remus, — Aron Rezeiu paroch în Ciucea

ca unchi, și Augustin Rezeiu notar în Borodul-mare ca văr primar cu familiile lor și ceialți consăngeni dimpreună, cu profundă durere a inimei anunță cumcă: amata-i soție, fată, noră mătușă, nepoată și verișoară primare: Sofia Rezeiu născută Stoica în etate de 28 ani, după o căsătorie de 9 ani, și după un morb îndelungat provăduță cu santele sacramente, a reposit în Domnul în 26 Ianuarie 1886, la 7 oare dimineața dimpreună cu nou născutul ei Silviu. Remășițele pămîntesce ale ambilor repositași se vor binecuvînta după ritul bisericii gr.-cat. în 28 Ianuarie 1886 la 3 oare d. m. și se vor așeza în cimiterul comun românesc. Fie-le țerina ușoară și memoria neuitată! Lugoj în 26 Ianuarie 1886.

Mulțumită publică.

Venim a ne împlini o plăcută datorință cătră publicul român din Sibiu și giur, cănd și pe această cale îi exprimăm cele mai călduroase ale noastre mulțumite pentru spriginul moral și material, care ni l-a dat cu ocaziunea reprezentațiunii teatrale de diletanți din 10/22 l. c., — sprigin, care de o parte ne încurajează după această primă încercare la continuarea ăstorfel de reprezentațiuni filantropice, ear' de altă parte ne-a adus în fericita poziție, de a ajutora cu o sumă destul de considerabilă marelle institut de creștere al femeii române, înființat de asociațiunea transilvană.

Cu ocaziunea acestei reprezentațiuni au incurs cu totul 200 fl. 28 cr.; și anume din vinderea biletelor 182 „ 88 „ ear' din oferte marinimoase . 17 „ 40 „

Cu totul 200 fl. 28 cr.

Oferte marinimoase au binevoit a solvi: Excelența Sa domnul Archiepiscop și Metropolit Miron Romanul 6 fl.; Ilustritatea Sa dl septemvir Aug. Ladai 4 fl.; doamna C. Bugarski 2 fl. dl director al institutului de credit și economi- „Albina“, Parteniu Cosma 1 fl.; dl secretar con-sistorial Nicanor Frateș 1 fl.; dl Șerban Cioran paroch în Rășinar 1 fl.; dl Nicolau Opriș capelan 1 fl.; dl Ioan Duma 1 fl.; P. Muntean 40 cr.

Spesele avute se urcă la suma de fl. 88. 25, pe care subtrăgîndu-o din venitul brut, rezultă ca venit curat 120 fl. 03 cr., care sumă s'a administrat comitetului central al asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român în Sibiu.

Încheiînd cu aceste darea noastră de seamă, cu care-i datoriam publicului român, nu putem să nu amintim cu mulțumită și cea mai via recunoscință zelul și ostentiele dlui prof. seminarial Dr. D. P. Barcianu, căruia ca regisorului nostru i-se cuvine în prima linie meritul, după aprețierile jurnalistice — a bunului reușit, ce a avut reprezentația noastră, precum și preastimabilei sale doamne, carea ne-a pus la dispoziție în decursul prebelor saloanele sale.

Asigurînd pe toți de sentimentele noastre de mulțumită și recunoscință.

Sibiu, în 17/29 Ianuarie 1886,

semnăm:

Diletanții.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI“.

Londra, 29 Ianuarie n. Regina a chiamat pe Salisbury spre a-i primi demisiunea. Salisbury ar fi numit pe Gladstone drept următor. Chiamarea lui Gladstone e iminentă.

Berlin, 29 Ianuarie n. Landtag-ul prusian. În casa deputaților s'a desbătut propunerea conservatorilor în privința măsurilor în contra polonizării provinciilor răsăritene ale Prusiei. Bismarck face o reprivere asupra aspirațiunilor de independență a Poloniei, declară restaurarea Poloniei de o ficțiune, pășesce energic pentru germanizarea provinciilor răsăritene, impuță Nemților lipsă de sentiment național, ceea-ce e cauza reprimării Germanilor din Alsația, Ungaria, Boemia și Prusia. Oratorului nu-i pasă de loc de hotărîrile Reichstag-ului; dînsul va face neclintit pas pentru înmulțirea Germanilor și împuținarea Polonilor în Răsăritul Prusiei.

Reichstag-ul. Deputatul Richter împărțesce, că Bismarck amenință tocmai în casa deputaților cu lovitura de stat, dacă Reichstag-ul face obstrucțiune, respingînd monopolul vinarsului, propune amânarea casei pentru însemnătatea incidentului. Amânarea se incuviințează. Resultatul s'ar pută comunica numai Luni. Parlamentul se amână pe Luni.

Atena, 29 Ianuarie n. Se pare, că în vederile cabinetului a intrat o schimbare momentană. Grecia voiesce să se supună voinței Europei. Deocamdată cabinetul își continuă agende.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar.

*) Dăm loc și acestei scrisori în speranța, că afacerea se va privi ca terminată.

Cursul pieței din Sibiu.

Table with exchange rates for various currencies like Romanian, Turkish, Imperial, and Russian rubles.

Bursa de Budapesta

Table with stock market data from Budapest, including gold, silver, and various bonds.

Bursa de Viena

Table with stock market data from Vienna, including gold, silver, and various bonds.

„Advocatul poporal.”

Aducem la cunoștința onor. public român, cumcă cu începerea dela 1/13 Februarie a. c. va apăre în Timișoara ca supplement la foaia politică „Luminatorul” și sub responsabilitatea aceluiași redactor (Pavel Rotariu, avocat) o foaie juridică în limba română sub numirea „Advocatul poporal”, în care se vor pertracta în mod obiectiv, instructiv și explicativ chestiuni de drept public, privat, cambial, comercial, ungar, în rînd sistematic.

Din dreptul public ungar se vor explica toate instituțiile statului nostru cu așezămintele sale adevărate: puterea executivă a statului; numărul și secțiunile tuturor ministeriilor din țeară, a județelor comunale, bagatele, cercuale, districtuale; a forurilor apelative, de finanțe, comerciale.

Din dreptul privat ungar se vor explica relațiile de drept privat, se vor da formulare despre obligațiuni, cuitanțe, contracte: de căsătorie, de vânzare-cumpărare, de arîndare, de închiriere, de servitute; exemplare de toate soiurile de testamente; de socioți tutoresci; exemplare de statute: pentru coruri de plugari, de reuniuni musicale, de pușcași, funebrale, etc. etc.

Se vor explica în mod teoretic și practic relațiile de cartea funduală, cu formulare despre rugări de transcriere, de intabulare și destabilare, de prenotare, asemenea și despre documentele referitoare la aceste cauze.

Cu un cuvînt „Advocatul poporal” cu timpul va pune în pozițiune pe cetitorii sei, ca fie-care să-și fie avocatul seu propriu în cele private: să-și scie face obligațiune, cuitanțe, contracte de toate soiurile, rugări în cauze extraprocesuale toate valide și corecte; și deodată să cunoască întreg organismul statului nostru ungar.

„Advocatul poporal” va apăre de două ori în fie-care lună, ca supplement al „Luminatorului”, însă se va pute abona și separat de fie-cine, și va costa:

1. Pentru abonații la „Luminatorul”:

pe un an 2 fl. v. a. pe 1/2 de an 1 fl. v. a.

2. În edițiune separată (pentru cei ce nu abonează la „Luminatorul”:

pe un an 4 fl. v. a. pe 1/2 de an 2 fl. v. a.

Abonamentele se fac la:

Redacțiunea „Luminatorului” în Timișoara.

Invităm deci pe onor. public român, ca să concureză cu abonamente. Abonații „Luminatorului” n’au trebuință a abona separat, ci numai aceia au să ne avizeze, care nu vor voi să-și aibă.

Cu stimă

Pavel Rotariu,

avocat și redactor al „Luminatorului” și al „Advocatului poporal”.

[288] 1—3

A apărut: A doua edițiune din

Călimdarul Poporului

pe anul comun

1886.

Anul I.

SIBIU.

Institut tipografic, societate pe acții.

Numai 20 cr. exemplarul.

Numai 20 cr. exemplarul.

Cuprinsul: Călimdarul astronomic și bisericesc. — Chronologie pe anul 1886. — Regenții europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile noue și vechi. — Timbrele. — Sfaturile Părintelui Serafim de Ioan Slavici. — Sfaturi practice pentru cari au să vîndă sau să cumpere. — Fenațele și cultura lor de D. Comșa. — Trifon hăbăucul, poveste de I. Pop Reteganul. — Poesii („Scrisoare către un bătrîn” de A. Vlașuța; „Ce te legeni codrule” și „La mijloc de codru des”, de Mihail Eminescu; „Ultimul dor” de Miron Pompiliu; „La șeșetoare” de Valeria St. Miclă; „Doine populare” cul. de I. Muntean; „Satiră poporală” de S. Florian Marian; „Epitaf” de Th. Șerbănescu.) — Anecdote (Blăstîmul de mamă; Țiganul avocat.) — Tîrgurile din Ardeal, Ungaria, Bucovina și România.

Vîndătorilor se dă un rabat de 20%.

Institut tipografic, societate pe acții în Sibiu.

[185] 17

Apoteca

la „mărul de aur al imperului”

I. PSERHOFER

Viena Singerstrasse 15.

Pilule curățitoare de sânge

mai înainte numite Pilule universale, merită numirea din urmă, fiindcă au adevărit efectul lor făcător de minuni. În casurile cele mai desparate, în cari celelalte medicamente s’au întrebuițat fără nici un efect, după folosirea acestor pilule s’a dobîndit în nenumărate casuri și în timp scurt, însănătoșare deplină, 1 scutulă cu 15 pilule în preț de 21 cr.; un pachet de 6 scutulă 1 fl. 5 cr., comande cu rambursă nefrancată 1 fl. 10 cr. Mai puțin de un pachet nu se trimite.

Au sosit o mulțime de scrisori, prin care consumenții mulțumesc pentru redobîndirea sănătății lor în cele mai deosebite și mai grele boale. Fie-care după-ce va folosi acest medicament, se va simți silit a-l recomanda mai departe.

Reproducem câteva dintre mulțimea de scrisori de recunoștință.

Leongang, 15 Maiu 1883.

Preaonorate Domnule! Pilulele d-voastre produc adevărată minune; ele nu sînt ca alte multe mijloace lăudate, ci ele ajută întru adevăr aproape pentru toate.

Din pilulele procurate la Pasci cele mai multe le-am împărțit amicilor și cunoșcutilor și au folosit tuturor, chiar și persoane de o etate înaltă și cu diferite boale și dureri au dobîndit prin ele dacă nu sănătatea completă, dar totuși o îmbunătățire însemnată. Te rog dar’ să-mi trimiți earăși cinci pachete. Dela mine și din partea tuturor căți am avut norocirea a ne redobîndi prin pilulele d-voastre sănătatea, — cea mai intimă mulțumită

Martin Deutinger.

Bega-St.-György 16 Februarie 1882.

Onorate Domnule! Nu vî pot îndestul exprima mulțumită pentru pilulele d-voastre, deoarece-ce prelîngă ajutorul lui Dđeu, muierea mea care a suferit ani îndelungați de miserere, s’a vindecat prin pilulele curățitoare de sânge ale d-voastre de această boală, și deși deocamdată mai trebuie să folosească, totuși sănătatea ei e atît de recreată, încât poate să-și caute earăși cu vioiciune tinerească de toate ocupațiunile sale. De această mulțumită a mea vî rog să faceți us pentru binele tuturor suferitorilor și vî rog totodată pentru trimiterea din nou a alor două scutulă de pilule și două bucăți de săpun chinezesc. Cu deosebită stimă, devotat

Aloisiu Novak. Grădinar suprem.

Stimate d-le! Presupunînd că toate medicamentele d-tale vor fi tot așa de bune ca renumitul d-tale balsam în contra degerării, care în familia mea a făcut un sfîrșit repede mai multor casuri de umflături de degerare, prelîngă toată nîncrederea mea în așa numitele mijloace de vindecare generale, m’am hotărît totuși a începe cu pilulele depurative ale d-tale, pentru a bombardă cu aceste mici globuri durerile mele îndelungate de hemorrhoidă. Fără întârziere trebuie să-ți mărturisesc, că suferințele mele vechi după o întrebuițare de 4 săptămîni, au încetat cu totul și că recomand în modul cel mai călduros în cercul amicilor mei aceste pilule. N’am nimic în contră și dacă vei face întrebuițare de aceste șire, — dar’ fără de publicarea completă a numelui.

Viena, 20 Februarie 1881. Cu toată stima C. v. T.

Balsam de înghețatură de I. Pserhofer, de mulți ani recunoscut ca cel mai sigur remediu în contra cucuelor de îngheț de tot felul, cum și pentru vindecarea de rane vechi etc. 1 burcănel 40 cr.

Esența de viață (picături de Praga) în contra stomacului stricat și durerilor provenite din aceasta de tot soiul, un leac excelent de casă. 1 flacon 20 cr.

Pflastru-universal probat de prof. Steudel, la rane de umflături rele, la umflături ce erump în mod periodic, la ranele și aprinderile de țite și la multe alte boale de acest soi. Un burcan 50 cr.

Alifie americană de reumatism, remediu cu efect grabnic și sigur, cel mai bun leac la toate relele reumatice, ca: durere de osul spinărei, junghiuri, ischiaș, migrenă, dureri de dinți, de cap, de urechiă etc. etc. 1 fl. 20 cr.

Esență de plantan un mijloc de casă general recunoscut și excelent în contra troachnei, a răgușelii, a tusei dureroase, etc. Un flacon 50 cr.

Sare universală de curățenie de A. W. Bullrich. Un remediu excelent de casă în contra tuturor urmărilor ale indigestiunii: ca durere de cap, amețeală, căreei la stomac, acreală în gît, suferințe haemoroidale, înuciure etc. 1 pachet 1 fl.

Pomadă de Tannochinină de I. Pserhofer de un șir de ani recunoscută ca cea mai bună dintre toate remediile pentru creșterea părului un burcan mare elegant 2 fl.

Medicamente homöopatiche de toată specia se află totdeauna în cantitate suficientă.

Afară de preparatele aci numite mai sînt toate specialitățile farmaceutice indigene străine anunțate în diarele austriace, precum:

Săpun chinezesc de toaletă, 1 buc. 70 cr.

Esență pentru ochi de Dr. Romerhausen. 1 flacon 2 fl. 50 cr., 1/2 flacon 1 fl. 50 cr.

Plastru pentru turisti, 1 pachet 60 cr.

Prav în contra asudării picioarelor, 1 scutulă 50 cr.

Fluid pentru podagră de Kwisda, 1 flacon 1 fl.

Dintre specialitățile franceze:

Pasta de pept de Georđe de mulți ani recunoscută în general ca cel mai excelent și mai plăcut mijloc în contra flegmei, tusei, răgușelii, catarchului, a durerilor de pept și plumăni și contra boalelor de gît. 1 scutulă 50 cr.

Rachiu de droșdii, 1 flacon 60 cr.

Vin pepsin de Chassaing, 1 flacon 2 fl. 25 cr.

Pilule pentru căni, 1 scutulă 30 cr.

Sare pentru stomach alui Schaumann, 1 scutulă 75 cr.

Vin titrat de China de Ossian Henri, 1 flacon 2 fl.

Licor de ierburi alpine de W. O. Bernhard, 1 flacon 2 fl. 60 cr., 1/2 1 fl. 40 cr.

Vin de China cu fier. Un flacon 2 fl. 50 cr.

Prav Paulinia, de Fournier. O scutulă 2 fl. 50 cr., o jumătate scutulă 1 fl. 50 cr.

etc. etc. și toți articolii ce doar nu s’ar afla în deposit se vor procura și expeda la cerere prompt și foarte efitin.

Comande prin postă în preț de sub 5 fl. se efectuează numai după trimiterea prețului prin asignațiune postală, comande mai mari se trimit și cu rambursă postală.